

NASRETTİN HOCA

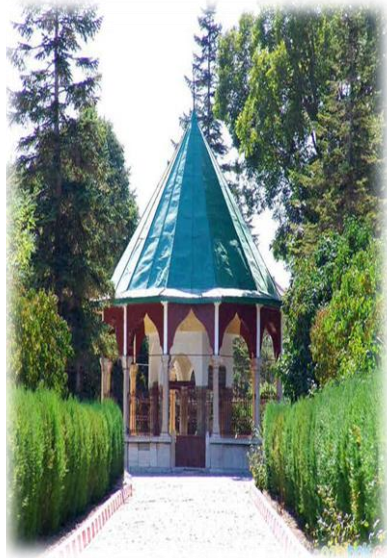
Nasreddin Hoca 1208 senesinde Sivrihisar'ın Hortu köyünde dünyaya geldi. Babası Hortu köyü imamı Abdullah Efendi, annesi Sıdika Hatun'dur. Sivrihisar'da medrese eğitimi gören Nasreddin, babasının vefatı üzerine Hortu'ya döndü ve köy imamı oldu. 1237 senesinde Akşehir'e yerleşti, Seyyid Mahmud Hayrani ve Seyyid Hacı İbrahim'in derslerini dinledi, İslam diniyle ilgili çalışmalarını sürdürdü. Bir söylentiye göre medresede ders okuttu ve kadılık görevinde bulundu. Bu görevlerinden dolayı kendisine Nasuriddin Hâce ismi verildi, sonradan bu isim Nasrettin Hoca biçimini aldı.

Onun yaşamıyla ilgili bilgiler, halkın kendisine olan aşırı sevgisi yüzünden, söylentilerle karışmış, yer yer olağanüstü nitelikler kazanmıştır. Bu söylentiler arasında, onun Selçuklu sultanlarıyla tanıştığı, Mevlânâ Celâlettin ile yakınlık kurduğu, kendisinden en az yetmiş yıl sonra yaşayan Timur'la konuştuğu, birkaç yerde birden görüldüğü bile vardır.

Fıkraları dikkatle incelendiğinde **Müslüman Türk halkının mizah sembolü** olan Nasrettin Hoca'nın hazırcevap, insanları kırmadan doğruyu söyleyen, yeri geldiğinde kendisiyle de alay etmeyi bilen bir tip olduğu görülür. Fıkralarının çoğunda sıradan bir köylü gibi tarlasında, bağında çalışır, ormana odun kesmeye gider, zaman zaman da şehre inerken gibi işlerle uğraşırken geçmektedir.

Bu şehir çok defa Akşehir, Sivrihisar veya Konya'dır. Ancak hocanın bazen bir âlim, bazen bir bilge kişi, bazen kadı, tabip, hoca ve elçi kişiliğine büründüğü de görülür. Türkistan'da Çin sınırındaki İli vadisinden Kafkasya'ya, İran Azerbaycanı'ndan Arabistan'a, Türkiye, Mısır ve Akdeniz kıyılarından Tunus, Kırım ve Kazakistan'a kadar her yerde hoca vardır. Daha önce Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetinde kalmış Romanya, Bulgaristan, Sırbistan, Hırvatistan, Yunanistan ve Arnavutluk'ta da Nasrettin Hoca fıkralarına yaygın biçimde rastlanmaktadır.

Çok yönlü bir mizah içeren **Nasrettin Hoca fıkralarının genel nitelikleri** güldürücü, düşündürücü, öğretici, eğlendirici ve şaşırtıcı olmalarıdır. Hocanın mizah anlayışının dayandığı esasları şöylece sıralamak mümkündür: Güldürücü durum ve sözler, zıtlık, kelime oyunları, şaşırtıcı zekâ oyunları, ölümle alay, şaşırtıcı davranış ve sözler, abartma, ima-taşlama ve çağrışımdır.

Fıkralarda alay ve eleştiri okları çoğunlukla ev, sokak, aile, toplum, iş hayatı, din, yargı sistemi, ekonomi, otorite, dostluk gibi hayatın her safhasını ilgilendiren konulara yönelmiştir. Bu fıkralar arasında bir maksadı açıklamak, bir düşüncüyü desteklemek için atasözü ve deyim yerine kullanılanları da vardır. Bunlar arasında atasözü niteliği kazanmış olanlar çoğunlukta. **"Dağ yürümezse abdal yürür"**; **"El elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar"**; **"Sahibi ölmüş eşeği kurt yer"** atasözleriyle **"bindiği dalı kesmek"**, **"buyurun cenaze namazına"**, **"ince eleyip sık dokumak"**, **"yok devenin başı"** deyimleri bunlardan sadece birkaçıdır.

A-) Aşağıda verilen soruları metne göre cevaplayınız.

- 1-) Nasrettin Hoca nerede ve ne zaman dünyaya gelmiştir?
- 2-) Babasının vefat etmesiyle Nasrettin Hoca ne yapmıştır?
- 3-) 1237 senesinde Akşehir'e yerleşen Nasrettin Hoca hangi alimlerden ders dinlemiştir?
- 4-) Nasrettin Hoca hangi görevlerde bulunmuştur?
- 5-) Nasrettin Hoca'nın yaşamıyla ilgili bilgiler neden söylentilerle karışmış, yer yer olağanüstü nitelikler kazanmıştır?
- 6-) Fıkralarındaki olayların çoğu hangi işlerle uğraştığı sırada geçmektedir?
- 7-) Nasrettin Hoca fıkralarına konu olan şehir hangileridir?
- 8-) Nasrettin Hoca'nın hayatında hangi kişiliklere büründüğü görülmektedir?
- 9-) Nasrettin Hoca fıkralarının genel nitelikleri nasıldır?
- 10-) Nasrettin Hoca'nın mizah anlayışının dayandığı esasları sıralayınız?
- 11-) Nasrettin Hoca fıkralarında hangi konulara yönelik yazılmıştır?
- 12-) Nasrettin Hoca'nın fıkralarında geçen atasözü ve deyimlerden birer tane yazınız.

B-) Aşağıda verilen Nasrettin Hoca fıkrasını okuyup bu fıkradan çıkarılan dersi yazınız.

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR

Nasrettin Hoca'nın pazara gideceğini duyan çocuklar çevresine toplanırlar.

- Hoca, bana düdük all
- Bana da, bana da!
- Ben de düdük isterim!
- Bir tane de bana!

Ama çocuklardan sadece biri Nasrettin Hoca'ya düdük parası verir. Akşama doğru Hoca pazardan döner. Çocuklar sevinçle düdüklerini isterler. Nasrettin Hoca cebinden bir düdük çıkarır. Parayı veren çocuğa düdüğü uzatır.

Tabii diğer çocuklar hep bir ağızdan bağırlarlar.

- Hani bizim düdüğümüz?

Nasrettin Hoca gülererek,

- Eee, çocuklar!

Parayı veren düdüğü çalar, der.

Çıkarılan ders:

C-) Metine göre aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" yazınız.

- () 1208 senesinde Konya'nın Akşehir ilçesinde dünyaya geldi.
- () Nasreddin Hoca, babasının vefatı üzerine Hortu'ya döndü ve köy imamı oldu.
- () Yapmış olduğu görevlerden dolayı Nasuriddin Hâce ismi verildi.
- () Nasrettin Hoca'nın kendisinden en az yetmiş yıl sonra yaşayan Timur'la konuştuğu, birkaç yerde birden görüldüğü tamamen gerçektir.
- () Nasrettin Hoca'nın hazırcevap, insanları kırmadan doğruyu söyleyen, yeri geldiğinde kendisiyle de alay etmeyi bilen bir tip olduğu görülür.
- () Nasrettin Hoca'nın fıkralarına sadece Akşehir, Sivrihisar ve Konya'da rastlanır.
- () Nasrettin Hoca fıkraları arasında bir maksadı açıklamak, bir düşünceyi desteklemek için atasözü ve deyim yerine kullanılanları da vardır.